

**ZACHODNIOPOMORSKI ODDZIAŁ OKRĘGOWY
POLSKIEGO CZERWONEGO KRZYŻA
W SZCZECINIE**

SPRAWOZDANIE

**z działalności Zachodniopomorskiego Oddziału Okręgowego
Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie
za 2017 rok**

Szczecin, 2018 r.

Wstęp

Sprawozdanie Zachodniopomorskiego Oddziału Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie z działalności w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. sporządzono na podstawie sprawozdań Oddziałów Rejonowych PCK, Delegatur ZOO PCK oraz sprawozdań Wydziału Organizacyjnego i Głównej Księgowej ZOO PCK w Szczecinie.

W 2017 roku Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie realizował zadania w oparciu o przyjęty przez Zjazd Zachodniopomorskiego Oddziału Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie w dniu 22.04.2017 r. uchwałą nr 5/2017 „Plan Zachodniopomorskiego Oddziału Okręgowego PCK w Szczecinie w zakresie działalności merytorycznej na 2017 rok”, a w strukturach rejonowych w oparciu o plany przyjęte przez Zjazdy Oddziałów Rejonowych PCK.

W 2017 roku w ZOO PCK w Szczecinie podobnie jak w latach poprzednich prowadzono działalność w następujących kierunkach:

- I. Działalność w zakresie organizacyjnym i promocji Stowarzyszenia.
- II. Działalność w zakresie opieki i pomocy specjalnej.
- III. Działalność wśród młodzieży.
- IV. Działalność w zakresie upowszechniania honorowego krwiodawstwa.
- V. Działalność w zakresie promocji zdrowia.
- VI. Szkolenia Pierwszej Pomocy.
- VII. Upowszechnianie Międzynarodowego Prawa Humanitarnego.
- VIII. Pozyskiwanie dochodów własnych.

I. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ORGANIZACYJNYM I PROMOCJI STOWARZYSZENIA

DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ORGANIZACYJNYM.

W 2017 roku zgodnie z Uchwałą Nr 7/2014 z dnia 05.04.2014 r. Zjazdu Zachodniopomorskiego Oddziału Okręgowego PCK w Szczecinie zatwierdzającą **strukturę organizacyjną Zachodniopomorskiego Oddziału Okręgowego PCK działalność czerwonokrzyską realizowały** jako Delegatury ZOO PCK w Szczecinie: Dębno, Drawsko Pomorskie i Gryfino, zaś Kołobrzeg, Koszalin i Stargard, jako Oddziały Rejonowe PCK. Na terenie Szczecina oraz zlikwidowanych struktur rejonowych PCK działalność prowadzi Oddział Okręgowy PCK w Szczecinie.

W dalszym ciągu szczególną uwagę zwracano na samofinansowanie działań merytorycznych przez OR PCK / Delegatury, a także systematyczne i terminowe przekazywanie do Oddziału Okręgowego PCK sprawozdań rozliczeniowych różnych form działań merytorycznych, w tym raporty kasowe itp.

Działalność Zachodniopomorskich władz statutowych Polskiego Czerwonego Krzyża w 2017 r.:

- W dniu 22.04.2017 r. odbył się Zjazd Zwyczajny ZOO PCK, który podjął 6 uchwał. Zarząd Okręgowy PCK w Szczecinie (kadencja 2016 – 2020) w 2017 roku odbył 7 protokołowanych posiedzeń, podczas których zajmował się bieżącą działalnością statutową, podjął **15** uchwał, w tym **4** uchwały podjęto w formie obiegowej z wykorzystaniem poczty elektronicznej. Ponadto Zarząd odbył wspólne posiedzenia z Zarządami OR PCK – z Zarządem OR PCK Kołobrzeg w dniu 22.03.2017 r. oraz z OR PCK w Koszalinie w dniu 30.09.2017 r. i w Stargardzie w dniu 06.02.2017 r.
- Komisja Rewizyjna ZOO PCK w Szczecinie spotkała się **5** razy;
- Zarządy Oddziałów Rejonowych PCK w 2017 roku spotykały się od 3 (Stargard) do 7 razy (Koszalin);
- Tylko Komisje Rewizyjne OR PCK w Kołobrzegu i Koszalinie odbywały posiedzenia. Komisja Rewizyjna OR PCK w Kołobrzegu odbyła 4 posiedzenia, a w Koszalinie – 2. Komisja Rewizyjna OR PCK w Stargardzie nie odbyła posiedzeń.

Zachodniopomorski Oddział Okręgowy w Szczecinie swoją działalność w 2017 roku prowadził w oparciu o następujące jednostki podstawowe:

Lp.	Jednostki podstawowe	Liczba jednostek			Liczba członków		
		2016	2017	różnica	2016	2017	różnica
1.	Koła zakładowe, środowiskowe	4	3	-1	280	240	-40
2.	Kluby HDK	44	37	-7	778	864	+86
3.	Koła szkolne, akademickie, Grupy SIM	46	32	-14	628	472	-156
4.	Grupy Ratownictwa	1	1	0	24	25	+1
RAZEM		95	73	-22	1710	1601	-109

Jak wynika z powyższej tabeli, w 2017 r. odnotowano zmniejszenie jednostek podstawowych o 22, przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby ich członków o 109 osób. Największy spadek liczby jednostek i członków wystąpił w OR PCK Koszalin, tj. liczba jednostek zmniejszyła się o 17, a liczba członków w porównaniu z 2016 rokiem zmniejszyła się o 72 osób.

Lp.	Jednostki podstawowe	Liczba jednostek			Liczba członków		
		2016	2017	różnica	2016	2017	różnica
1.	Delegatura ZOO PCK w Dębnie	1	1	0	20	20	0
2.	Delegatura ZOO PCK w Drawsku Pomorskim	1	1	0	16	15	-1
3.	Delegatura ZOO PCK w Gryfnie	3	3	0	63	78	+15
4.	OR PCK w Kołobrzegu	13	16	+3	186	158	-28
5.	OR PCK w Koszalinie	35	18	-17	665	593	-72
6.	OR PCK w Stargardzie	8	6	-2	115	155	+40
7.	Szczecin i jednostki bezpośrednio podlegające pod ZOO PCK	34	28	-6	645	582	-63
RAZEM		95	73	-22	1710	1601	-109

SZKOLENIA:

W 2017 roku w związku z zatrudnianiem nowych pracowników na bieżąco udzielano nowym pracownikom instrukcji w zakresie prowadzonych działań, prowadzono indywidualne szkolenia ww. kadry. Ponadto wysyłano na adresy mailowe OR PCK i Delegatur instrukcje, zarządzenia, uchwały itp.

KONTROLE:

ZOO PCK w Szczecinie, jak i niektóre OR PCK w 2017 r. poddane były kontroli instytucji zewnętrznych:

- **Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie** Wydział Spraw Społecznych w dniach od 22.11.2017 do 23.11.2017r. przeprowadził kompleksową kontrolę w Środowiskowym Domu Samopomocy w Stargardzie przy ul. Limanowskiego 24, która dotyczyła organizacji i funkcjonowania ww. placówki. Sprawdzano przede wszystkim sposób funkcjonowania Środowiskowego Domu Samopomocy, kwalifikacje osób świadczących usługi oraz standardy usług wykonywanych w ŚDS oraz dostosowania placówki do wymaganych standardów zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- **Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie** Wydział Spraw Społecznych w dniach od 27.11.2017 do 28.11.2017r. w ZOO PCK w Szczecinie dokonał kontroli planowej stanu realizacji zadania publicznego zleconego przez Wojewodę Zachodniopomorskiego w zakresie zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS w 2016 r. pt. "Zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS". Sprawdzano legalność, gospodarność, rzetelność oraz prawidłowość wydatkowania dotacji celowej przekazanej przez urząd;
- **Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie** w dniu 21.02.2017 r. przeprowadził okresową kontrolę w wydziale księgowości ZOO PCK w Szczecinie;
- **4 kontrole przeprowadził Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Szczecinie**, podczas których oceniono stan sanitarny Placówki Wsparcia Dziennego PCK w Szczecinie „Wesoła Chatka”. Kontrolowano organizację wypoczynku letniego i zimowego podczas ferii i półkolonii oraz przestrzeganie wymagań dotyczących bezpieczeństwa podczas organizowania półkolonii;
- **Urząd Miejski w Szczecinie Wydział Spraw Społecznych** w dniu 18.05.2017 r. przeprowadził kontrolę realizacji zadania publicznego zleconego przez Gminę Miasto Szczecin pn. „Organizacja wypoczynku letniego z elementami profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy, terapii wspomagającej rozwój dziecka dla dzieci z rodzin objętych pomocą MOPR i środowisk rodzicielstwa zastępczego” w okresie od 27.06. do 08.07.2016 roku. Podczas kontroli dokonano analizy dokumentów księgowych pod kątem prawidłowości wykorzystania środków finansowych otrzymanych na realizację zadania oraz porównano stan faktyczny z informacją zawartą w sprawozdaniu końcowym zadania, dokonano również analizy dokumentów merytorycznych związanych z realizacją projektu;
- **Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Koszalinie** w dniu 7.07.2017 r. w OR PCK w Koszalinie skontrolował prawidłowość i rzetelność obliczenia składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Sprawdzano ustalenie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacenie tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu. Analizowano prawidłowość i terminowość opracowania

wniosek o świadczenia emerytalne i rentowe oraz wystawianie zaświadczeń lub zgłoszenie danych dla celów ubezpieczeń społecznych.

- **Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w Warszawie** w dniach od 20.11.2017 do 15.12.2017 r. przeprowadził w OR PCK w Koszalinie kontrolę dystrybucji żywności w ramach realizowanego Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ) - Podprogram 2016 i 2017, zgodnie z Umową zawartą pomiędzy: PCK z siedzibą w Warszawie, a Agencją Rynku Rolnego. Instytucją Zarządzającą Projektem jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
- **Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno Spożywczych w Szczecinie** w dniu 5.06.2017 r. skontrolował w OR PCK w Koszalinie potwierdzenie dostawy jabłek w łącznej ilości 28 444 kg, przekazanych do "Stowarzyszenia" w okresie od 24.09.2014 r. do 06.11.2014 przez Bank Żywności w Nowych Bielicach. Sprawdzone czy OR PCK w Koszalinie dysponuje dokumentami handlowymi pozwalającymi na potwierdzenie kierunku dystrybucji jabłek przekazanych przez Bank Żywności w Nowych Bielicach tj. ustalenie odbiorców końcowych i kwalifikowalności do odbioru oraz ilości odebranych jabłek wycofanych z rynku w ramach bezpłatnej dystrybucji.
- **Agencja Rynku Rolnego w Koszalinie** przeprowadziła w OR PCK w Koszalinie dwie kontrole w OR PCK w Koszalinie dokonując oceny dostaw artykułów żywnościowych w ramach realizowanego Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ) - Podprogram 2017.

Wyżej wymienione kontrole zakończyły się w większości wynikiem pozytywnym lub drobnymi zaleceniami, które zostały wykonane pokontrolnie lub są w trakcie realizacji.

PROMOCJA STOWARZYSZENIA

Działalność w zakresie promocji stowarzyszenia w 2017 roku była realizowana przez Zachodniopomorski Oddział Okręgowy PCK w Szczecinie, a także Oddziały Rejonowe/Delegatury PCK poprzez audycje radiowe, artykuły prasowe oraz organizację bądź udział w wielu ciekawych działaniach, do których zaliczyć należy m.in.:

- udział w dniu 18 czerwca w Wielkim Pikniku Pasji XVI Szczecińskim Spotkaniu Organizacji Pozarządowych „Pod Platanami”. W ramach promocji aktywności obywatelskiej, swoją działalność wśród mieszkańców oraz gości Szczecina zaprezentowało ponad 150 organizacji, w tym także Polski Czerwony Krzyż. Podczas imprezy działalność czerwonokrzyską prezentowały szczecińskie kluby HDK.
- Koncert Charytatywny pn.: „Z pomaganiem każdemu do twarzy”, który po raz kolejny zorganizowany został przez tutejszy Oddział PCK. W ramach koncertu odbyło się przedstawienie „Przebój Sezonu – komedia nieprzewidywalna” w reżyserii Krzysztofa Jaroszyńskiego. Celem koncertu było pozyskanie środków finansowych na działania statutowe PCK, w tym pomoc i opiekę społeczną, promocję zdrowego stylu życia, upowszechnianie honorowego krwiodawstwa i międzynarodowego prawa humanitarne, działalność edukacyjno - wychowawczą.
- organizację w dniu 02 grudnia 2017 roku w Sali Rycerskiej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie uroczystości okręgowej pn. „Gala Wolontariatu Czerwonokrzyskiego”. Na uroczystość zaproszono 130 osób, tj. honorowych dawców krwi,

członków i wolontariuszy Polskiego Czerwonego Krzyża, sympatyków działalności czerwonokrzyskiej oraz przedstawicieli firm i organizacji współpracujących z PCK. Patronat honorowy nad uroczystością objął: Wojewoda Zachodniopomorski Krzysztof Kozłowski, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego Olgierd Geblewicz oraz Prezydent Miasta Szczecin Piotr Krzystek. Podczas uroczystości podsumowano działalność czerwonokrzyską na Pomorzu Zachodnim, a także wyróżniono działaczy Polskiego Czerwonego Krzyża. Wręczono odznaczenia czerwonokrzyskie – Odznaki Honorowe PCK oraz wyróżnienia „Kryształowe Serce”. Ponadto podczas uroczystości podsumowano na szczeblu okręgowym XIV edycję Turnieju Szkół i Uczelni Wyższych w Honorowym Krwiodawstwie pod nazwą „Młoda Krew Ratuje Życie”. Szkołom wręczono okolicznościowe gratulacje, podziękowania oraz upominki (radiomagnetofony) ufundowane przez Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa oraz podsumowano akcję pomocową „Po Burzy” dla poszkodowanych wskutek burz i nawałnic, jakie dotknęły województwo pomorskie.

W 2017 r. kontynuowane były przedsięwzięcia mające na celu realizację ważnych społecznie działań w partnerstwie i koalicji innych NGO i instytucji – lokalnie prężnie działających, dzięki czemu Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża wzmacnia własny dobry wizerunek i zaufanie społeczne.

W omawianym okresie w ramach dotacji z Gminy Miasto Szczecin w budynku PCK w Szczecinie kontynuowany był partnerski projekt pod nazwą „Prowadzenie Inkubatora dla Organizacji Pozarządowych i Centrum Wspierania Aktywnych Obywateli – Sektor 3”. Celem „SEKTORA 3” jest działanie na rzecz aktywnych obywateli i organizacji pozarządowych poprzez wspieranie ich rozwoju i wiedzy oraz wsparcie infrastrukturalne (pomieszczenia biurowe, komputer, Internet).

Ponadto kontynuowane było partnerstwo koalicji organizacji pozarządowych tj.: ZOO PCK Szczecin, Caritas Archidiecezji Szczecińsko – Kamieńskiej, Zarządu Okręgowego PKPS Szczecin oraz Domu Kultury SŁOWIANIN, w ramach którego po raz szósty wspólnie zorganizowano śniadanie wielkanocne oraz kolację wigilijną wraz z paczkami żywnościowymi dla ponad 400 osób bezdomnych, samotnych, ubogich. Honorowy patronat nad wspólnym przedsięwzięciem przyjęli Wojewoda Zachodniopomorski, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego oraz Prezydent Miasta Szczecin.

II. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OPIEKI I POMOCY SPECJALNEJ

Działania Oddziału Okręgowego PCK w Szczecinie w tym obszarze są priorytetowe i różnorodne, głównie podyktowane potrzebami ubożającego społeczeństwa w dynamicznie zmieniającej się sytuacji polityczno - gospodarczej. Między innymi kontynuowano kampanie i akcje ogólnopolskie takie jak: „Wielkanoc z PCK”, „Czerwonokrzyska Gwiazdka”, „Światowy Dzień Walki z Głodem”, „Wyprawka dla Żaka”. Ponadto realizowano przedsięwzięcia lokalne tj.: pomoc dla podopiecznych znajdujących się w trudniejszej sytuacji materialno – bytowej poprzez udostępnianie sprzętu rehabilitacyjnego, artykułów higieny osobistej, odzieży, sprzętu gospodarstwa domowego i innych artykułów z magazynów pomocy doraźnej, dożywianie najuboższej ludności oraz organizację wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin

zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach tej działalności prowadzone było również poradnictwo w zakresie ubiegania się o pomoc z innych źródeł typu: MOPS, GOPS, NFZ, PCPR itp. oraz pomoc w pisaniu wniosków i podań do różnych instytucji.

W 2017 roku tradycyjnie przeprowadzono 3 ogólnopolskie akcje pomocowe:

- 1 **„Wielkanoc z PCK”** - w ramach której na terenie woj. zachodniopomorskiego ze środków pozyskanych podczas zbiórek publicznych przygotowano **550** paczek żywnościowych. Ponadto w Szczecinie w ramach koalicji NGO zorganizowano śniadanie wielkanocne wraz z paczkami dla 400 osób bezdomnych, samotnych ubogich, a w Stargardzie śniadanie wielkanocne zorganizowano dla 35 podopiecznych Dziennego Domu „Senior+” oraz Środowiskowego Domu Samopomocy typu AC. Łączna pomoc oszacowana została na kwotę **11 881,20 zł**;
- 2 **„Wprawka dla Żaka”** - dzięki której na terenie województwa zachodniopomorskiego przygotowano **62 wyprawek szkolnych** na łączną kwotę w wysokości: **2 505,35 zł**;
- 3 **„Czerwonokrzyska Gwiazdka”** - w wyniku której na terenie województwa zachodniopomorskiego przygotowano **568** świątecznych paczek, a w koalicji organizacji pozarządowych i DK Słowianin w Szczecinie - kolację wigilijną dla ponad **400 osób bezdomnych, samotnych, ubogich**. Łącznie całą akcję **„Czerwonokrzyska Gwiazdka”** oszacowano na **13 609,04 zł**.

Ponadto w Stargardzie zorganizowano w ramach dotacji kolację wigilijną dla ok. 40 osób - uczestników Dziennego Domu Senior+ oraz Środowiskowego Domu Samopomocy typu AC.

W dalszym ciągu w 2017 roku w Szczecinie przy organizacji akcji świątecznych – śniadania wielkanocnego i kolacji wigilijnej dla osób bezdomnych, samotnych, starszych i ubogich kontynuowana była koalicja organizacji pozarządowych: Zachodniopomorskiego Oddziału Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie, Caritas Archidiecezji Szczecińsko – Kamieńskiej, Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Szczecinie oraz Domu Kultury SŁOWIANIN. Dzięki koalicji możliwe było objęcie pomocą większą ilość osób oraz pozyskanie większej ilości instytucji i firm wspierających tą inicjatywę.

Ważnym działaniem kontynuowanym przez ZOO PCK w Szczecinie jest utrzymanie funkcjonowania punktu socjalnego – łaźni, poczekalni i magazynu odzieżowego dla osób bezdomnych i ubogich, zlokalizowanego w budynku oddziału okręgowego. Z łaźni w 2017 r. skorzystały **104 osoby/1590 razy**, a z magazynu odzieżowego **250 osób/1168 razy**. Punkt socjalny zabezpiecza poza kąpielą, środki higieny osobistej (mydło, szampon, golarki, papier toaletowy, ręczniki itp.). Z magazynu odzieżowego wydano **5609,90 kg odzieży**. Prowadzenie punktu socjalnego w 2017 r. możliwe było dzięki współpracy i finansowemu wsparciu Gminy Miasto Szczecin oraz wsparciu Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej poprzez realizację zadań publicznych. W ramach zadania wspieranego przez MRPiPS udało się m.in. stworzyć punkt konsultacyjno – doradczy dla osób bezdomnych oraz zapewnić ciepły posiłek.

Głównym celem punktu socjalnego jest poprawa stanu sanitarno-higienicznego osób bezdomnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, wypracowanie wśród tych osób potrzeby dbania o własną higienę, co wpływa na zmniejszenie ryzyka rozpowszechniania się różnego

rodzaju chorób zakaźnych. Punkt socjalny składa się z 2-łaźni, magazynu odzieżowego i poczekalni. Dzięki funkcjonowaniu Punktu Socjalnego umożliwiono osobom bezdomnym i ubogim utrzymanie czystości i higieny osobistej. Stworzono podopiecznym punktu godne warunki do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Podopieczni przychodzący po pomoc do ZOO PCK to głównie osoby samotne, bezdomne i zaniedbane. Wiele osób bezdomnych lub ubogich regularnie odwiedza punkt socjalny, który funkcjonował przez cały rok w każdy poniedziałek i wtorek /łaźnia i magazyn odzieżowy/ oraz piątek /magazyn odzieżowy/. Na bieżąco kupowano środki czystości i higieniczne. Każda osoba korzystająca z łaźni otrzymywała tzw. zestaw higieniczny (mydło, szampon, golarkę, ręcznik oraz inne środki higieniczne jeśli zgłaszała taką potrzebę). Osoby bezdomne, zagrożone bezdomnością i ubogie mogły skorzystać z odzieży pozyskanej od mieszkańców Szczecina i innych darczyńców oraz zakupionej bielizny i obuwia w ramach realizacji zadania „Wzmocnienie i usprawnienie systemu interwencji, ochrony zdrowia i życia osób bezdomnych” Programu wspierającego rozwiązywanie problemu bezdomności, edycja 2017.

Nowością w 2017 **podczas funkcjonowania punktu socjalnego w okresie maj – grudzień był wydawany ciepły posiłek** (zupa z wkladką) oraz możliwość skorzystania z konsultacji i doradztwa. Udział w konsultacjach był dobrowolny i indywidualny. Osobom korzystającym z punktu socjalnego udzielano porad prawnych, obywatelskich, prowadzono doradztwo informacyjne na temat zakresu działalności Centrum Działalności Społecznej, Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej, klauzuli Socjalnej, Ośrodków Pomocy Społecznej i innych instytucji i organizacji pozarządowych pomagających osobom bezdomnym lub zagrożonym bezdomnością. Wszystkie porady miały na celu aktywizację bezdomnych w celu podjęcia przez nich zatrudnienia oraz aktywności społecznej. Doradca zawodowy udzielał również informacji o instytucjach Rynku Pracy, o Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej i badał profil zawodowy osoby zainteresowanej poszukiwaniem pracy. Psycholog udzielał wsparcia i pomagał się podnieść osobom po przebytych traumach i kryzysach emocjonalnych spowodowanych narastającymi problemami.

Ponadto osoby bezdomne uczestniczyły w **kolacji wigilijnej i śniadaniu wielkanocnym** zorganizowanym przez Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w koalicji organizacji pozarządowych i instytucji, takich jak: Dom Kultury SŁOWIANIN, Caritas Archidiecezji Szczecińsko – Kamieńskiej, Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Szczecinie. Z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy przekazano bezdomnym i ubogim korzystającym z punktu socjalnego żywnościowe paczki świąteczne. Było to możliwe również dzięki wsparciu społeczeństwa lokalnego, które systematycznie przekazuje odzież do magazynu PCK i kontenerów PCK, a także zbiórkom darów rzeczowych organizowanych w szkołach oraz jednostkach podstawowych PCK.

Poprzez możliwość kąpieli, a także korzystania z magazynu odzieżowego stworzono bezdomnym godne warunki do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie, zwiększono komfort psychiczny mieszkańców Szczecina, na co dzień przebywających w otoczeniu osób bezdomnych.

Reasumując na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2017 roku z pomocy doraźnej, tj. odzieży, paczek żywnościowych, zapomóg pieniężnych, wyprawek szkolnych, wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego oraz kąpieli łącznie skorzystało 7 887 osób na ogólną kwotę pomocy w wysokości 396 179,17 zł.

Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2017 roku prowadził systematyczną akcję pozyskiwania darowizn rzeczowych w formie odzieży używanej i tekstyliów. Od czerwca 2017 roku w powyższym zakresie ZOO PCK współpracuje z firmą „Wtórpol”. Mieszkańcy naszego regionu mają możliwość oddawania odzieży i tekstyliów bezpośrednio do magazynów lub do oznakowanych znakiem PCK kontenerów.

Magazyny pomocy doraźnej Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie, Koszalinie i Dębnie pracują odpowiadając na bieżące potrzeby mieszkańców. Odzież w magazynach jest sortowana i rzeczy w dobrym stanie trafiają do najbardziej potrzebujących. Dzięki kontynuacji tego zadania na terenie woj. zachodniopomorskiego mogliśmy w minionym 2017 roku udzielić pomocy w formie odzieży **2450** osobom. Atutem współpracy z wyspecjalizowaną firmą profesjonalnie zajmującą się techniczną obróbką odzieży używanej był fakt, że przy okazji przyjmują również odzież brudną, nienadającą się do dalszej dystrybucji, a jedynie do utylizacji np. od osób bezdomnych, które podczas kąpieli w punkcie socjalnym PCK wymieniają ją na czystą. Spora część odzieży niestety nie nadaje się do dalszego przekazania i poddawana jest utylizacji.

Nadwyżki pochodzące z darowizn zostają odsprzedane, zaś uzyskane tą drogą fundusze przeznaczone są na działania statutowe Polskiego Czerwonego Krzyża oraz dofinansowanie tych zadań, które mimo dotacji celowych samorządów lokalnych wymagają dodatkowego wkładu własnego Polskiego Czerwonego Krzyża.

W minionym roku za odsprzedane nadwyżki pochodzące z darowizn uzyskano kwotę **104 310,45 zł**, która zasilila budżet PCK z przeznaczeniem jak wyżej.

Zbiórka odzieży prowadzona pod szyldem PCK cieszy się ogromnym zainteresowaniem i jednocześnie zaufaniem lokalnej społeczności.

W dalszym ciągu na terenie woj. zachodniopomorskiego prowadzono działania w 6 magazynach pomocy doraźnej i 1 magazynie interwencji kryzysowej, z których w 2017 roku osoby potrzebujące skorzystały 6364 razy.

Nie należy zapomnieć o prowadzonych na terenie woj. zachodniopomorskiego przy magazynach pomocy doraźnej **2-ch wypożyczalniach sprzętu rehabilitacyjnego** prowadzonych przez OR PCK w Koszalinie i przez ZOO PCK w Szczecinie, z których w 2017 roku łącznie skorzystało **29 osób**.

W 2017 roku na terenie woj. zachodniopomorskiego w ramach pomocy społecznej realizowany był Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ) - Podprogram 2017, zgodnie z Umową zawartą pomiędzy: PCK z siedzibą w Warszawie a Agencją Rynku Rolnego. Instytucją Zarządzającą Projektem jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Realizację zadania w okresie od sierpnia 2017 roku do czerwca 2018 roku kontynuuje **Oddział Rejonowy PCK w Koszalinie i Kołobrzegu**. Adresatami programu są bezdomni, niepełnosprawni, migranci, pozostałe osoby najbardziej potrzebujące, spełniające kryteria kwalifikowalności według wytycznych programu. Podczas kontynuowania POPŻ - Podprogram 2017 oprócz pomocy żywnościowej, OR PCK - w Koszalinie i Kołobrzegu zobowiązane są do prowadzenia działań towarzyszących w formie warsztatów kulinarnych, dietetycznych oraz programów edukacyjnych.

Do grudnia 2017 r. Oddział Rejonowy PCK w Koszalinie i OR PCK w Kołobrzegu w ramach realizacji POPŻ FEAD Podprogram 2017 przekazali beneficjentom **209,5433** ton żywności na kwotę o wartości **981 825,0392 zł**. Pomoc otrzymało **7 220** potrzebujących osób. Oddział Rejonowy PCK w Kołobrzegu przyjął z magazynku PCK Koszalin w omawianym okresie 17,0748 ton żywności, na wartość 67 103,6504 zł i przekazał 2 796 paczek żywnościowych beneficjentom programu.

W 2017 roku Zachodniopomorski Oddział Okręgowy PCK w Szczecinie w ramach akcji pomocowej „PoBurzy” prowadził zbiórkę darów i funduszy na rzecz poszkodowanych w wyniku burz i nawałnic, jakie dotknęły województwo pomorskie. Na apel odpowiedziały sklepy Carrefour i Auchan, a także Skład materiałów budowlanych „PSB Mrówka” w Gryfinie oraz Mechanika Pojazdowa Pomoc Drogowa Sebastian Rasala w Szczecinie. Zebrane dary o wartości 18 690,41 złotych zostały wysłane transportem do Pomorskiego Oddziału Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Gdańsku. W zorganizowaniu transportu pomagała Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie, a zebrane dary przewiózł Jan Suszczyński Prezes Ochotniczej Straży Pożarnej w Wolczkowie.

Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie w dniu 3 czerwca 2017 r. zorganizował zbiórkę publiczną w ramach pomocy społeczności Syrii. Nasze działania wspierał szczecinianin Paweł Krzysiek szef oddziału komunikacji społecznej Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża w Syrii, który w specjalnym apelu z Damaszku przekazał nam informację o potrzebach Syryjczyków. Podczas zbiórki zebrano kwotę: **1504,65** PLN. Powyższa kwota została wpłacona na konto ZG PCK „Na Ratunek”.

Ponadto bardzo ważnym zadaniem realizowanym w zakresie pomocy społecznej jest świadczenie opieki nad osobami starszymi, przewlekle chorymi i niepełnosprawnymi w ich środowiskach. Usługi opiekuńcze wykonywane są przez wykwalifikowaną kadrę siostr PCK. Obejmują one czynności pielęgnacyjne, opiekuńcze i gospodarcze. Usługi opiekuńcze realizowane są przez ZOO PCK w Szczecinie i w 2017 roku objęły opieką **57 podopiecznych**.

W 2017 roku kontynuowały swoją działalność placówki opiekuńcze Zachodniopomorskiego Oddziału Okręgowego PCK w Szczecinie, uruchomione w latach poprzednich, tj.:

1. **Dzienny Dom „Senior-WIGOR”** - uruchomiony z dniem 21.10.2015 roku w ramach powierzenia realizacji zadania publicznego przez Gminę Miasto Szczecin i usytuowany w lokalach przy ul. Królowej Jadwigi 45c i 45a w Szczecinie w połowie 2017 r. zmienił nazwę na **Dzienny Dom „Senior+”**. Działalność placówki podobnie jak w latach poprzednich finansowana jest ze środków Gminy Miasto Szczecin na podstawie powierzenia zadania. Całkowity koszt projektu w 2017 r. wyniósł 211 423,64 zł. W okresie sprawozdawczym ogółem do Dziennego Domu „Senior+” uczęszczało **30** seniorów, którzy **1 556** razy skorzystali z różnego rodzaju zajęć aktywizacyjnych i kompensacyjnych. W placówce organizowanych było około 20 różnego rodzaju zajęć: integracyjne, manualne, kulinarne, ruchowe, komputerowe, tematyczne, w tym z zaproszonymi gośćmi i wolontariuszami, gry i zabawy stolikowe, czytanie prasy i książek, zajęcia z kinematografii i biblioterapii, zajęcia indywidualne i grupowe z psychologiem, zajęcia relaksacyjno/aromaterapia, zajęcia organizacyjne, wyjścia poza teren placówki, zajęcia z zakresu edukacji zdrowotnej, spotkania

z pielęgniarką, zajęcia z zakresu nauki języków obcych itp.. Ponadto bardzo ważnym działaniem docenianym przez samych uczestników było zapewnienie ciepłego posiłku - obiadu. Seniorzy mieli możliwość udziału w wyjazdach, wycieczkach co sprawiało im dużą przyjemność. Między innymi zorganizowano seniorom wyjazd do aquaparku w Gryfinie, dla niektórych był to pobyt w tego rodzaju obiekcie pierwszy raz w życiu. Chętnie wychodzili wspólnie na koncerty, wieczorki taneczne czy do kina. Nawiązano współpracę z innymi Domami i Klubami Seniora oraz kontynuowano ścisłą współpracę z MOPR (kilkudniowy wspólny wyjazd nad morze był strzałem w dziesiątkę), STBS oraz Urzędem Miasta. Kontynuowana współpraca z ESN US Szczecin sprzyjała poznawaniu przez seniorów kultury innych narodów, a nawiązanie współpracy ze śródmiejskim punktem sąsiedzkim „Środek” pozwoliło seniorom szerzej zintegrować się ze środowiskiem lokalnym.

2. **Klub Seniora PCK „Cafe Senior 2”** przy ZOO PCK w Szczecinie działa od 2014 roku. Placówka przeznaczona jest dla 30 osobowej grupy osób starszych i wykazujących dużą chęć aktywności społecznej i kulturalnej. Oferta Klubu PCK skierowana była przede wszystkim do osób w wieku 60+ zamieszkałych w najbliższej okolicy – Szczecin Śródmieście, ponieważ tutaj liczba osób starszych ma największe skupisko. W 2017 roku działalność Klubu była finansowana z dotacji przyznanych w ramach realizacji zadań publicznych przez Gminę Miasto Szczecin, koszt dotacji jednostki budżetowej wynosił **50 000 zł**. Z działalności placówki w 2017 roku skorzystało **54 osób**. Średnio z pojedynczych warsztatów korzystało **25 osób**. Klubowicze mieli do dyspozycji salę edukacyjną, salę rekreacyjną, jadalnię z aneksem kuchennym, salkę komputerową, gabinet pielęgniarki, dwie łazienki. Klub „Cafe Senior 2” działał w każdy poniedziałek, środę i piątek w godzinach od 10-18 proponując klubowiczom różne formy aktywności. W pozostałe dni seniorzy także mieli możliwość korzystania z pomieszczeń klubu sami animując swoje działania. Seniorzy mieli możliwość wspólnego wyjścia do kina, teatru, filharmonii, na basen, na spacer czy wyjazdy krajoznawcze. Wszystkie wyjścia niosły za sobą treści metodyczno - poznawcze. Z nowości wprowadzono zajęcia informatyczno - komputerowe, kosmetyczne, zajęcia ruchowe na powietrzu w specjalnie zaaranżowanych przez miasto przestrzeniach, warsztaty fotograficzne i ekologiczne. Dla niektórych był to pierwszy kontakt z taką formą spędzania czasu. Tematyka wszystkich zajęć była specjalnie dobierana na potrzeby klubowiczów.

W pomieszczeniach Klubu Seniora PCK „Cafe Senior 2” w okresie wrzesień - grudzień 2017 r. przeprowadzono prace remontowo – modernizacyjne w celu utworzenia i wyposażenia Klubu „Senior+” w ramach Programu Wieloletniego SENIOR+ na lata 2015 – 2020, co przyczyniło się do zmiany organizacyjnej klubu i sposobu jego finansowania. W ramach prac remontowo – modernizacyjnych wykonano m.in. wymianę stolarki okiennej, instalacji elektrycznej, urządzeń grzewczych, wymianę części wykładzin PCV oraz szereg prac wykończeniowych. Ponadto sale zostały wyposażone w meble i sprzęty niezbędne do funkcjonowania placówki, a także w celu poprawy bezpieczeństwa i komfortu beneficjentów. **Całkowity koszt projektu w 2017 r. wyniósł 187 873,71 zł, w tym dotacja Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w wysokości 150 000,00 zł i wkład własny ZOO PCK w wysokości 37 873,71 zł.**

3. **Placówka Wsparcia Dziennego PCK „Wesoła Chatka”** przy ZOO PCK w Szczecinie. Placówka przeznaczona jest dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,

której głównym celem jest stworzenie bezpiecznego i przyjaznego miejsca dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, dożywianie podopiecznych placówki oraz wspomaganie rozwoju dziecka. W 2017 roku opieką placówki objęto **51** podopiecznych. Realizacja zadania publicznego zleconego przez Gminę Miasto Szczecin zapewniła funkcjonowanie placówki od poniedziałku do piątku przez cały rok w godz. 9.00 – 17.00 , a koszt całorocznej działalności placówki w 2017 r. wyniósł **114 300,00 zł**, w tym dotacje na działalność placówki – 54 000,00 zł oraz 2 półkolonie 22 500,00 zł, wkład własny finansowy ZOO PCK w Szczecinie - 21 600,00 zł, wkład osobowy wyceniony na kwotę 16 200,00 zł. W placówce funkcjonowały dwie grupy podopiecznych w łącznej liczbie 30 dzieci. Grupa młodszą to dzieci w wieku od 3.5 do 5 lat, natomiast grupa starsza to dzieci od 6 do 14 lat. Ponadto w okresie wakacyjnym i ferii zimowych w placówce zorganizowano półkolonie dla 20 dzieci dostarczając im wielu atrakcji i ucząc aktywnego, bezpiecznego spędzania czasu wolnego. Warto zaznaczyć, że podopieczni placówki oraz ich rodziny objęte są różnymi formami pomocy organizowanej przez ZOO PCK, np.: odzieży, żywności, rzeczowej (w ramach zasobów magazynu pomocy doraźnej) oraz artykułów szkolnych w ramach akcji „Wyprawka dla Żaka”. Niezaprzeczalnym atutem prowadzenia tej placówki jest umożliwienie aktywizacji zawodowej członkom rodzin i rodzicom podopiecznych, co mamy nadzieję wpływa na polepszenie sytuacji materialno – bytowej ich rodzin oraz poprawienie społecznej sytuacji dziecka. Ważnym aspektem pomocy było dożywianie dzieci.. Podopieczni placówki mogli zjeść ciepły i zdrowy posiłek oraz treściwe przekąski. Działania placówki w tym zakresie wspiera pobliska piekarnia, poprzez przekazywanie placówce pieczywa, które to wychowawcy rozdysponowują dzieciom i ich rodzinom. **Uczestnicy placówki otrzymali w 2017 roku 750 posiłków o wartości 7 644,00 zł.** Poprzez opiekę indywidualną nad podopiecznymi likwidowano sukcesywnie poczucie zagrożenia, zagubienia i osamotnienia w rodzinie i środowisku. Próbowano nawiązać konstruktywne więzi emocjonalne oparte na wzajemnym zaufaniu, zrozumieniu i przyjaźni pomiędzy podopiecznymi a rodzicami. Przede wszystkim wykształcono w dzieciach dbałość o własne zdrowie i przestrzeganie zasad higieny osobistej, co było dużym problemem wśród podopiecznych placówki. Oddziałując pedagogicznie i wychowawczo dokonywano kontroli postępów wychowanków w przyswajaniu wiadomości z różnych przedmiotów, dbano o realizację obowiązku szkolnego przez podopiecznych. Utrzymywano stały kontakt z rodzicami, niejednokrotnie na nich oddziałując. Poprzez prowadzenie zajęć o szerokim wachlarzu tematów, organizowano naukę własną podopiecznych i wyrównując braki w materiale nauczania. Zaspokajano ich w podstawowe potrzeby psychiczne: bezpieczeństwa, akceptacji, miłości, zrozumienia i zaufania, pracując nad ujemnymi cechami osobowości, jak i wyrabiając w nich dostrzeganie możliwości zmiany. Do zadań placówki należał także rozwój umiejętności społecznych. Dzieci pogłębiały znajomość obowiązujących w społeczeństwie zasad, norm społecznych i ich zastosowania. Nabywały umiejętność rozgraniczenia postępowania zgodnego z normami społecznymi, obowiązującym prawem, od zachowań aspołecznych szkodliwych dla otoczenia. Dzieci uczono wrażliwości na potrzeby innych ludzi, rozwijano etyczne zasady współzycia: prawdomówności, dotrzymywania słowa, życzliwości, uczciwości, uprzejmości itp.

4. **Dzienny Dom „Senior+” w Stargardzie** - placówka funkcjonuje w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 zgodnie z porozumieniem nr 93/II 2016/WIGOR z dnia 29.11.2016r. zawartym pomiędzy Skarbem Państwa Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej a Gminą Miastem Stargard oraz zgodnie z Umową o

partnerstwo z dnia 10.08.2016r. i aneksem nr 3 z dnia 10.08.2017r. zawartymi pomiędzy Gminą Miastem Stargard a Polskim Czerwonym Krzyżem. Do momentu zawarcia aneksu nr 3 tj. do 10.08.2017r. placówka funkcjonowała pod nazwą Dzienny Dom „Senior-WIGOR”. Zmiana nazwy na Dzienny Dom „Senior+” nie miała wpływu na zmianę charakteru placówki. Nadal oferta skierowana jest do osób w wieku 60+, nieaktywnych zawodowo, mieszkających na terenie Gminy Stargard. Rekrutację do placówki prowadzi Polski Czerwony Krzyż we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy w Stargardzie. MOPS na podstawie wywiadu środowiskowego, wydaje decyzję administracyjną oraz ustala odpłatność, która maksymalnie może wynosić 300,00 zł. Wysokość miesięcznej odpłatności może ulec zmniejszeniu, w przypadku niższych dochodów gospodarstwa domowego. Placówka jest czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30 – 16:00. Seniorzy objęci są bezpłatnym transportem, zapewnioną mają także opiekę pielęgniarstwa. Placówka oferuje jeden ciepły posiłek dziennie. Prowadzone są zajęcia manualne, kulinarne, komputerowe, zajęcia SPA, zajęcia ruchowe indywidualne (masaże) i grupowe (ćwiczenia) oraz zajęcia integracyjne i aktywizujące. Całkowity koszt prowadzenia placówki w roku 2017 wyniósł 177.763,00 zł, w tym dotacja – 169.378,00, wkład własny finansowy ZOO PCK w Szczecinie w wysokości 8.385,00 zł. Na podstawie decyzji administracyjnych wydanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie skierowano 18 seniorów do placówki. Wydano 3 decyzje wygaszające z powodu pogarszającego się stanu zdrowia uczestników.

- 5. Środowiskowy Dom Samopomocy PCK typu AC dla dorosłych osób przewlekle psychicznie chorych oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.** Poprzez prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla dorosłych osób przewlekle psychicznie chorych oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych w Stargardzie – 20 podopiecznych może korzystać z bezpiecznego, przyjaznego miejsca, gdzie uczestnik rozwija swoje zainteresowania, pod okiem profesjonalnie przygotowanej kadry przechodząc rewalidację, co jest mierzalnym efektem podczas realizacji zleconego zadania. Ponadto każdy z uczestników objęty jest profesjonalną opieką psychologiczną, terapeutyczną i pielęgniarstwa. W trakcie funkcjonowania ŚDS typu AC w 2017 r. odbyło się szereg imprez, wycieczek, międzypokoleniowych spotkań integracyjnych oraz dodatkowych zajęć wykraczających ponad ramowy plan roczny pracy. Organizacja czasu wolnego oraz wsparcie podczas szeregu zajęć ukierunkowanych na prawidłowy rozwój psychospołeczny pozwalał naszym podopiecznym minimalizować ich deficyty społeczne wynikające z posiadanych zaburzeń psychicznych. Dzięki funkcjonowaniu placówki przeciwdziałano izolacji, samotności i dyskryminacji uczestników ŚDS zaburzonych psychicznie poprzez organizację różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego, rozwijanie zainteresowań, aktywizację społeczną, promowanie więzi międzypokoleniowych, częste wyjazdy oraz przełamywanie stereotypu człowieka dotkniętego chorobą psychiczną poprzez organizację zajęć praktycznych i warsztatowo – terapeutycznych, spotkań integracyjnych z udziałem wolontariuszy, podopiecznych Dziennego Domu Senior+, uczniów szkoły integracyjnej oraz przedszkoli. Efekty celów szczegółowych realizowane są w sposób stopniowy aby osiągnąć pełnowymiarowy efekt założeń, należy zachować ciągłość prowadzonych działań. W efekcie nawyki i umiejętności, jakie nabędą podopieczni ŚDS zostaną utrwalone. Dzięki współpracy uczestników ŚDS z seniorami DDS+ oraz dziećmi i młodzieżą ze stargardzkich placówek oświatowych udało się osiągnąć jeden z bardzo ważnych celów szczegółowych realizacji niniejszego zadania - promować zdrowie psychiczne

i kształtować wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwe postawy społeczne, a zwłaszcza zrozumienie, tolerancję, życzliwość, co przeciwdziała ich dyskryminacji. Dzięki aktywnym formom realizowanym w ramach działalności ŚDS osoby zaburzone psychicznie narażone przez cały dzień na bezczynność i brak kontaktu z drugą życzliwą osobą (często dyskryminowane społecznie) miały szanse rozwijać swoje talenty, zdobywać nowe umiejętności, co wpłynęło na poprawę ich stanu zdrowia psychiczno – fizycznego. W ramach realizacji zadania publicznego w obiekcie kontynuowano działania o charakterze inwestycyjnym. Prowadzono prace wykończeniowe nad szybem windy, której uruchomienie umożliwiło osobom niepełnosprawnym ruchowo, bez problemu dotrzeć na III piętro. Był to wydatek jednorazowy. Od **27 maja 2017 roku uczestnicy ŚDS** bez problemu mogą dostać się na III piętro budynku, na którym znajduje się placówka. Warto dodać, że ta inwestycja przyciągnęła kilka osób, które chciały korzystać z usług świadczonych przez ŚDS, jednak ze względu na ograniczone możliwości ruchowe, wcześniej nie mogły tego zrobić. Winda służy też do współpracy, jaką uczestnicy ŚDS nawiązują z seniorami z Dziennego Domu Senior +. W planach jest uruchomienie pomostu biegnącego z nad windy na taras ogrodu, w wyniku czego seniorzy oraz uczestnicy ŚDS nie w pełni sprawni ruchowo będą mogli z łatwością dotrzeć na miejsce letniego wypoczynku na świeżym powietrzu. **W dniu 31 maja 2017 roku** w OR PCK w Stargardzie odbyła się impreza, na której dokonano oficjalnego otwarcia windy w obecności wielu zaproszonych gości, przybyłych na piknik zorganizowany z tej okazji. W trakcie imprezy pani Joanna Łaskarzewska Dyrektor ZOO PCK wraz z panem Markiem Stankiewiczem Prezesem OR PCK w Stargardzie złożyli gorące podziękowanie Wojewodzie Zachodniopomorskiemu za wsparcie przy realizacji tak dużej inwestycji, a także podziękowania Prezydentowi Miasta Stargard, Prezesowi Zarządu Głównego PCK, Ekipie Remontowej, Architektom, Straży Pożarnej i innym, dzięki którym wykonanie tak ważnej dla uczestników placówek PCK inwestycji było możliwe. W uroczystym otwarciu wzięli udział również goście z innych zaprzyjaźnionych placówek i instytucji z terenu Gminy Stargard, jak i Szczecina oraz goście z Niemieckiego Czerwonego Krzyża w Schwerinie. Wielkie podziękowania kierowane były także w stronę wolontariuszy, których wsparcie w każdych działaniach Polskiego Czerwonego Krzyża jest nieocenione. **Całkowity koszt zadania w 2017 r. wyniósł 297 315,20 zł**, w tym dotacja – 272 915,20 zł, wkład własny ZOO PCK w Szczecinie w wysokości 21 400,00 zł oraz wkład osobowy wyceniony na kwotę 3 000,00 zł.

W 2017 roku w ZOO PCK w Szczecinie działalność opiekuńczą prowadziło 5 placówek, z usług których skorzystały następujące osoby: 104 osoby starsze 60+, 25 osób przewlekle psychicznie chorych oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, oraz 51 dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym podopiecznych PWD PCK „Wesoła Chatka”.

III. DZIAŁALNOŚĆ WŚRÓD MŁODZIEŻY

W 2017 roku Ruch Młodzieżowy PCK działał samodzielnie, włączając się aktywnie na zasadzie wolontariatu we wszystkie działania ZOO PCK w Szczecinie. Zachodniopomorska Okręgowa Rada Młodzieżowa Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie nie prowadziła swojej działalności.

Natomiast **Szczecińska Grupa Społecznych Instruktorów Młodzieżowych Polskiego Czerwonego Krzyża** w Szczecinie zawiesiła swoją działalność i jedynie sporadycznie uczestniczyła w czerwonokrzyskich działaniach.

. W 2017 roku członkowie i wolontariusze Ruchu Młodzieżowego PCK skupili się przede wszystkim na działaniach, w których uczestniczyć mogli mieszkańcy miasta Szczecina. Akcje zachęcały przechodniów do włączania się w interakcję z młodzieżą PCK, poprzez zabawę przekazując idee czerwonokrzyskie.

Młodzież czynnie uczestniczyła w roli pozorantów podczas XXV Rejonowych i Okręgowych Mistrzostwach Pierwszej Pomocy PCK w Szczecinie oraz podczas zbiórek publicznych organizowanych w Szczecinie oraz w strukturach rejonowych.. Bez pomocy członków, wolontariuszy oraz opiekunów nie moglibyśmy wykonać tego zadania , mającego na celu pomoc potrzebującym osobom.

Wśród członków młodzieżowych jednostek podstawowych PCK, jakimi są kluby Wiewiórka, Szkolne Koła PCK, Grupa Ratownictwa propagowane jest kształtowanie postaw humanitarnych, uwrażliwienie na ludzką krzywdę i poszanowanie ludzkiej godności. Członkowie wszystkich jednostek są zaznajamiani z historią oraz ideami ruchu czerwonokrzyskiego.

W Zachodniopomorskim Oddziale Okręgowym PCK w Szczecinie w 2017 roku działalność prowadziły następujące jednostki młodzieżowe:

- **16** Klubów Wiewiórka PCK z 910 członkami;
- **32** Szkolne Koła PCK z 472 członkami i 949 wolontariuszami;
- **1** Grupa Ratownictwa PCK z **25** członkami.

W 2017 roku po raz szesnasty na terenie województwa zachodniopomorskiego 9 placówek oświatowych ze Szczecina i Stargardu włączyło się do akcji „**GORĄCZKA ŻŁOTA**”, której celem jest uaktywnienie środowisk dziecięco – młodzieżowych oraz ich rodziców, jak również uwrażliwienie na potrzeby drugiego człowieka, promocja pracy wolontarystycznej. Efektem akcji było pozyskanie środków finansowych w wysokości: **11 501,62 zł**.

Ponadto młodzież szkolna ze Szczecina przeprowadziła zbiórkę srebrnych monet podczas akcji „Góra Srebra”, w wyniku której w 6 placówkach zebrano kwotę **3 098,55 zł**.

W 2017 roku **nie** odbyła się wyjazdowa akcja letnia dla dzieci pochodzących z rodzin najuboższych, gdyż nie otrzymaliśmy dotacji wspierającej wyjazd dzieci na letni wypoczynek.

Zorganizowano natomiast **3 turnusy (jeden zimowy i 2 letnie)** półkolonii w Placówce Wsparcia Dziennego PCK „Wesoła Chatka” mieszczącej się przy ZOO PCK w Szczecinie. Organizacja wypoczynku możliwa była dzięki finansowemu wsparciu z Gminy Miasto Szczecin (**łącznie kwota dotacji 15 000,00 zł**). Z tej zorganizowanej formy wypoczynku skorzystało **70** podopiecznych ww. placówki. Dzięki wsparciu samorządu lokalnego dzieci mogły korzystać z wielu atrakcji, co umiłało im czas spędzony w mieście.

Trzeba podkreślić, że w ciągu całego roku dzieci i młodzież czerwonokrzyska wraz z opiekunami SK PCK i wolontariuszami bardzo ofiarnie pomagali we wszystkich działaniach zarówno pomocowych, jak i edukacyjnych prowadzonych przez Zachodniopomorski Oddział Okręgowy PCK.

Zachodniopomorski Oddział Okręgowy PCK w Szczecinie w terminie od 18 do 28 czerwca 2017 r. zrealizował zadanie publiczne pn.: „Pomóc Ukrainie”, w którym udział wzięła 23 – osobowa grupa młodzieży – wolontariusze lokalnych ngo i PCK. Młodzież wzięła udział w

wyjeździe zorganizowanym na Ukrainę, gdzie zapoznała się z kulturą ukraińską, odwiedziła miejsca znaczące dla Polaków oraz spotkała się z rówieśnikami. Bezpośrednia wymiana wiedzy pozwoliła między innymi na nawiązanie kontaktów i współpracy między społecznościami oraz na promocję i organizację wolontariatu, a także na wzajemne poznanie kultury i tradycji narodowych. Środki na realizację zadania w wysokości 7 666,92 pozyskano z Gminy Miasto Szczecin.

IV. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE PROMOCJI HONOROWEGO KRWIODAWSTWA

Ruch Honorowych Dawców Krwi jest integralną częścią struktur PCK i w 2017 roku zrzeszał w województwie zachodniopomorskim 1 270 członków i wolontariuszy, którzy poza systematycznym i planowym oddawaniem krwi, promują oraz upowszechniają ideały Ruchu zjednując tym samym nowych sympatyków dla organizacji i ruchu HDK.

Strukturę organizacyjną ruchu tworzą kluby i rady HDK. Kluby, jako podstawowe jednostki organizacyjne PCK, zrzeszają dawców w środowiskach lokalnych: miejscach zamieszkania, pracy czy nauki. Podejmowane przez nie inicjatywy to m.in.: doraźne akcje poboru krwi np. w odzewie na apel służby krwi, szkolenia, pogadanki i prelekcje, konkursy, imprezy sportowe.

Na szczeblu okręgowym działania w zakresie upowszechniania honorowego krwiodawstwa koordynowała 3 – osobowa Komisja Problemowa ds. Honorowego Krwiodawstwa w składzie:

1. Marek Rak - przewodniczący Komisji
2. Jerzy Bochenek - członek
3. Mirosław Mazurek – członek.

Komisja zgodnie z uchwałą Zarządu Okręgowego PCK także opiniowała wnioski o nadanie odznaczeń i wyróżnień dla pracowników i działaczy PCK województwa zachodniopomorskiego.

Działalność w zakresie upowszechniania honorowego krwiodawstwa finansowana była ze środków własnych Stowarzyszenia (kwesty uliczne), ze środków z Narodowego Centrum Krwi oraz samorządów lokalnych, a także wsparciu innych podmiotów, w tym środków z „Grupy Muszkieterów” (sklepy Intermarche i Bricomarche).

W 2017 r. pobrano ogółem **26 030,120 litrów** krwi (w 2016 r. – **26 365,230**) tj. o 335,110 litrów mniej aniżeli w roku 2016, w tym krwi czerwono krwiskiej – **1 584,012 litrów krwi** (w 2016 r. – **2 521,377**) tj. o 937,365 litrów krwi mniej aniżeli w roku 2016. Krew w 2017 roku oddawało 28 641 dawców krwi, o 3 441 osób więcej aniżeli w 2016 roku.

Zadaniem Polskiego Czerwonego Krzyża w zakresie popularyzacji honorowego krwiodawstwa jest zachęcenie, jak największej liczby zdrowych osób do bezinteresownego honorowego oddawania krwi. Zadanie to między innymi realizowane jest za pośrednictwem klubów HDK PCK poprzez spotkania z młodzieżą, organizowanie otwartych imprez integrujących środowisko dawców krwi, a także organizowanie otwartych - poza placówkami służby krwi - akcji poboru krwi poprzedzonych pogadankami/ prelekcjami z kandydatami na dawców krwi. W 2017 roku działało **37** klubów HDK, które zrzeszały **864** członków i **406** wolontariuszy (w porównaniu z 2016 r. wzrost liczby członków o 86 osób oraz spadek liczby wolontariuszy o 113 osób).

W 2017 roku kontynuowane były projekty ogólnokrajowe, a także o zasięgu okręgowym i rejonowym. Polski Czerwony Krzyż w woj. zachodniopomorskim szczególnie naciskał na:

1. działania mające na celu pozyskanie nowych honorowych dawców krwi, głównie ze środowiska młodzieżowego oraz działania mające na celu pozyskanie większej ilości krwi, głównie w okresie wakacyjnym,
2. działania mające na celu integrację środowiska honorowych dawców krwi,
3. działania mające na celu wyróżnienie i uhonorowanie honorowych dawców krwi.

Ad.1. Działania mające na celu pozyskanie nowych honorowych dawców krwi oraz działania mające na celu pozyskanie większej ilości krwi:

- Od 01.09.2016 r. do 30.06.2017 r. trwała XIV Edycja Turnieju Szkół Ponadgimnazjalnych, Policealnych i Pomaturalnych oraz Uczelni Wyższych w Honorowym Krwiodawstwie pod hasłem „Młoda Krew Ratuje Życie” 2016/2017. Do turnieju przystąpiło 10 szkół, w tym 6 szkół ze Stargardu, 2 szkoły ze Szczecina, 1 szkoła z Goleniowa i 1 szkoła ze Sławna. W ramach turnieju w naszym okręgu krew oddało 611 uczniów, ogółem pozyskano 353,215 litrów krwi. 1 września 2017 roku rozpoczęła się XV edycja turnieju. Turniej przeznaczony jest dla pełnoletnich uczniów szkół ponadgimnazjalnych, policealnych i pomaturalnych oraz studentów uczelni wyższych.

Celem turnieju jest:

- wzmocnienie działalności młodzieżowych Klubów HDK PCK;
- utworzenie nowych Klubów HDK PCK na terenie szkół i uczelni;
- zachęcenie uczniów i studentów do popularyzowania idei honorowego oddawania krwi;
- poszerzenie grupy honorowych dawców krwi o młodzież uczącą się;
- promocja honorowego krwiodawstwa w społecznościach lokalnych;
- integracja szkolnych i uczelnianych środowisk młodzieżowych.

Szkoły oceniane były według regulaminowych 3 wskaźników, tj. „najlepsza promocja” - I miejsce zajął Zespół Szkół Budowlano – Technicznych w Stargardzie, „aktywność szkoły” – I miejsce zajął Zespół Szkół nr 1 im. Mieszka I w Stargardzie z wynikiem 0,706 l krwi w przeliczeniu na jednego pełnoletniego ucznia szkoły, „największa ilość pozyskanej krwi” - I miejsce zajął Zespół Szkół Samochodowych w Szczecinie z ilością 49,050 l krwi. Szkoły, które zajęły I miejsca zostały zgłoszone do ZG PCK do oceny na szczeblu centralnym, nie zajmując jednak czołowych miejsc.

- W 2017 roku już po raz dziesiąty w okresie maj – wrzesień Polski Czerwony Krzyż wraz z „Grupą Muszkieterów”, zrzeczeniem właścicieli sklepów Intermarché i Bricomarché zorganizował kampanię honorowego krwiodawstwa pod hasłem „Zbieramy KREW dla Polski”. W województwie zachodniopomorskim w ramach kampanii od 24 maja do 30 września zorganizowano akcje poboru krwi w mobilnym punkcie poboru krwi w 8 miastach (Darłowo, Dębno, Goleniów, Gryfino, Kołobrzeg, Myślibórz, Stargard, Złocieniec). Akcjom towarzyszyły akcje promocyjne mające na celu edukację w dziedzinie krwiodawstwa, połączone z pokazami pierwszej pomocy, festynami i konkursami dla dzieci i rodziców, pomiarem ciśnienia tętniczego oraz pokazami wozów straży pożarnej. Podczas akcji pobrano 76,448 litrów krwi od 172 osób. Krew pobierały ekipy z Regionalnego Centrum

Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Szczecinie i Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Słupsku. Akcje odbywały się pod Patronatem Honorowym Burmistrzów i Prezydentów poszczególnych miast i gmin.

- W 2017 roku ogłoszono XII edycję Programu „**Strażacy w Honorowym Krwiodawstwie – Ognisty Ratownik – Gorąca Krew**”. Jednak jednostki PSP i OSP województwa zachodniopomorskiego nie przedłożyły sprawozdań z udziału w Programie.

Niewątpliwym wpływem na poziom honorowego krwiodawstwa ma działalność klubów Honorowych Dawców Krwi Polskiego Czerwonego Krzyża. Członkowie i wolontariusze zrzeszeni w klubach podejmowali wiele inicjatyw służących promowaniu honorowego krwiodawstwa, to jest chociażby pogadanki, prelekcje, otwarte akcje poboru krwi organizowane w szkołach podstawowych, ponadpodstawowych, uczelniach wyższych i zakładach pracy, a także inne działania. Do ciekawszych, których organizatorami były Kluby Honorowych Dawców Krwi PCK należą:

- Akcja „Na straży kraju - na straży życia” zorganizowana przez Klub HDK PCK przy Straży Granicznej w Szczecinie (pobór krwi, wystawa kolekcjonerska p. Mirosława Borowskiego poświęcona honorowemu krwiodawstwu, wystawa sprzętu i wyposażenia służbowego Straży Granicznej, zwiedzanie placówki, konkursy dla dzieci i młodzieży oraz poczęstunek – 18.05.2017 r.
- 2 spływy kajakowe Międzyodrze zorganizowane dla członków Wojskowego Klubu HDK PCK i ich rodzin – 20 i 27.05.2017 r.
- Udział w Szczecińskim Spotkaniu Organizacji Pozarządowych „Pod Platanami” - prezentacja szczecińskich klubów HDK PCK (przygotowanie plasz wystawowych, prowadzenie stoiska oraz gry i zabawy dla dzieci) – 18.06.2017 r.
- Klub HDK PCK przy Straży Granicznej w Szczecinie zorganizował V Zlot Absolwentów Kliniki Św. Mikołaja SPSK nr 1 w Szczecinie (festyn z atrakcjami dla dzieci i ich rodziców) - 03.06.2017 r.
- Udział w imprezie pn. Trasa „Czerwonej Nitki”. Funkcjonariusze Klub HDK PCK przy Straży Granicznej w Szczecinie przygotowali stoisko i prowadzili prezentację wyposażenia i sprzętu SG – 10.06.2017 r.
- Spotkanie integracyjne sportowo – rekreacyjne dla członków Klubu HDK PCK przy PKS Gryfice i ich rodzin z okazji jubileuszu XV – lecia klubu (konkurencje: rzut lotką, łowienie sztucznych rybek, strzelanie z broni pneumatycznej do tarczy - 22.07.2017 r.
- Spływ kajakowy dla członków Klubu HDK PCK „Dar Życia” przy Goleniowskim Domu Kultury – 02.09.2017 r.
- Marszobieg dla Hospicjum – współorganizatorem imprezy był Klub HDK PCK przy Zachodniopomorskiej Chorągwi ZHP „Krwilijka” – 17.09.2017r.
- V – lecie „truskawki” oraz festyn związany z akcją poboru krwi „Przelewamy krew dla Niepodległej” – współorganizatorzy: Klub HDK PCK przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego, Klub HDK PCK przy Straży Granicznej w Szczecinie, Klub HDK PCK przy Oddziałach Prewencji Policji w Szczecinie, Klub HDK PCK przy Zachodniopomorskiej Chorągwi ZHP „Krwilijka” oraz Wojskowy Klub HDK PCK w Szczecinie.

W środowisku dziecięcym oraz młodzieżowym organizowano konkursy plastyczne, olimpiady, konkursy wiedzy i inne:

- W Kołobrzegu np. zorganizowano Olimpiadę Wiedzy o Honorowym Krwiodawstwie w trzech kategoriach – szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne.

Ad.2. Duży wpływ na poziom honorowego krwiodawstwa mają sportowe imprezy integrujące środowisko krwiodawców, które zorganizowano głównie w ramach obchodów Światowego Dnia Krwiodawcy oraz Dni Honorowego Krwiodawstwa PCK.

Na szczeblu okręgowym odbyły się:

1. W sobotę 10 czerwca odbyły się XIX cykliczne Zawody w Wędkarstwie Splawikowym Klubów HDK PCK, nad którymi Honorowy Patronat objęła Burmistrz Węgorzyna Monika Kuźmińska. Głównym organizatorem zawodów był Klub Honorowych Dawców Krwi PCK z Łobza, a współorganizatorem Koło Polskiego Związku Wędkarskiego „Węgorz” z Węgorzyna. W zawodach wzięło udział 12 drużyn: Łobez, Szczecin, Banie, Goleniów, Stargard, Gryfice, Nowogard, Dobra, Gryfino i Ploty. Zawody przebiegały pod czujnym okiem komisji sędziowskiej, której przewodniczył sędzia główny – Adam Hlib. Zawody były sfinansowane ze środków Gminy Łobez w ramach realizacji zadania publicznego pn. „Działania na rzecz zdrowego stylu życia oraz rozwijania i upowszechniania honorowego krwiodawstwa”. W klasyfikacji drużynowej I miejsce zajęła drużyna z Klubu HDK PCK przy ZOO PCK w Szczecinie, a I miejsce w klasyfikacji indywidualnej zajął Piotr Działkowski z Klubu HDK PCK „Dar Życia” przy Goleniowskim Domu Kultury w Goleniowie. Największą rybę w zawodach złowił Wojciech Gała z Klubu HDK PCK w Baniach.
2. W dniu 17 października 2017 roku w Hali Sportowo – Widowiskowej Ośrodka Sportu i Rekreacji w Stargardzie odbyły się pod Patronatem Honorowym Starosty Stargardzkiego Iwony Wiśniewskiej oraz Prezydenta Miasta Stargard Rafała Zająca XVII Okręgowe Mistrzostwa w Halowej Pilce Nożnej Klubów HDK PCK. Organizatorem Mistrzostw był Klub HDK PCK „Płomyk” w Stargardzie oraz Rejonowa Rada HDK PCK w Stargardzie.

Ad.3.Działania mające na celu wyróżnienie i uhonorowanie dawców krwi.

Okazją do wyrażenia, uznania i podziękowania dla ofiarnych i zaangażowanych honorowych dawców krwi, którzy od wielu lat oddają krew oraz aktywnie działają na rzecz ruchu honorowego krwiodawstwa są doroczne akademie i uroczyste spotkania organizowane z okazji obchodów Światowego Dnia Krwiodawcy i Dni Honorowego Krwiodawstwa PCK.

W dniu 02 grudnia 2017 roku w Sali Rycerskiej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie zorganizowano akademię okręgową pn. „Gala Wolontariatu Czerwonokrzyżskiego”, na którą zaproszono 130 osób, tj. honorowych dawców krwi, członków i wolontariuszy Polskiego Czerwonego Krzyża, sympatyków działalności czerwonokrzyżskiej oraz przedstawicieli firm i organizacji współpracujących z PCK. Patronat honorowy nad uroczystością objął: Wojewoda Zachodniopomorski Krzysztof Kozłowski, Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego Olgierd Geblewicz oraz Prezydent Miasta Szczecin Piotr Krzystek. Podczas uroczystości podsumowano działalność czerwonokrzyżską na Pomorzu Zachodnim, a także wyróżniono działaczy Polskiego Czerwonego Krzyża. Wręczono odznaczenia

czerwonokrzyskie – Odznaki Honorowe PCK oraz wyróżnienia „Kryształowe Serce”. Ponadto podczas uroczystości podsumowano na szczeblu okręgowym XIV edycję Turnieju Szkół i Uczelni Wyższych w Honorowym Krwiodawstwie pod nazwą „Młoda Krew Ratuje Życie”. Szkołom wręczono okolicznościowe gratulacje, podziękowania oraz upominki (radiomagnetofony) ufundowane przez Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa oraz podsumowano akcję pomocową #PoBurzy dla poszkodowanych wskutek burz i nawałnic, jakie dotknęły województwo pomorskie.

Na szczeblu rejonowym w ramach obchodów Dni HDK PCK odbyły się akademie rejonowe oraz uroczyste spotkania w Klubach HDK PCK.

Na szczeblu rejonowym odbyły się akademie rejonowe:

1. w Kołobrzegu – uroczystość odbyła się 24.11.2017 r. w Sanatorium „Perła Bałtyku” w Kołobrzegu,
2. w Koszalinie – uroczystość odbyła się 23.11.2017 r. w Sali kinowej Biblioteki Publicznej w Koszalinie,
3. w Stargardzie – uroczystość odbyła się 08.12.2017 r. w Państwowej Szkole Muzycznej w Stargardzie.

oraz uroczyste spotkania w Klubach Honorowych Dawców Krwi. W ramach obchodów Dni Honorowego Krwiodawstwa w okresie od 18.11.2017 r. do 12.12.2017 r. odbyło się 18 spotkań.

Podczas akademii rejonowych i spotkań w Klubach HDK, honorowi dawcy krwi byli wyróżniani Odznakami Honorowymi IV, III, II i I stopnia nadanymi przez Zarząd Główny PCK, Odznakami „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi” wydanymi przez Zachodniopomorski Oddział Okręgowy PCK w Szczecinie, wręczono dyplomy i upominki oraz podsumowano przedsięwzięcia dot. honorowego krwiodawstwa. Dla uczestników spotkań przygotowano poczęstunek, uroczystości uświetniały występy zespołów artystycznych.

Innym zadaniem Polskiego Czerwonego Krzyża w zakresie promocji honorowego krwiodawstwa jest nadawanie tytułu i odznaki honorowej „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi”.

Odznaka wraz z legitymacją „Zasłużonego Honorowego Dawcy Krwi”, wydawana jest na podstawie danych przekazanych przez jednostkę organizacyjną publicznej służby krwi, w której dawca krwi oddał krew lub jej składniki o objętości uprawniającej do nadania tej odznaki. O wydaniu odznaki wraz z legitymacją zawiadamiana jest jednostka organizacyjna publicznej służby krwi, która przekazała dane, będące podstawą jej nadania. W ramach realizacji zadania prowadzona jest ewidencja wydanych odznak i legitymacji oraz ich duplikatów. W 2017 roku zmienił się wzór legitymacji ZHDK, która zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 11 września 2017 roku w sprawie wzorów odznak i legitymacji wydawanych w związku z honorowym dawstwem krwi od 11 września zawiera dodatkowo numer PESEL, a w przypadku osób, które nie mają nadanego numeru PESEL – serię, numer oraz rodzaj dokumentu stwierdzającego tożsamość dawcy krwi oraz oznaczenie stopnia odznaki i nazwę oraz adres jednostki wystawiającej legitymację.

Ogółem w 2017 roku wydano 1549 Odznak „ZHDK” (w 2016 roku - 1497) oraz wystawiono 65 duplikatów:

- Odznaka III stopnia – 888 (w 2016 r. – 851) oraz 14 duplikatów,

- Odznaka II stopnia– 421 (w 2016 r. – 378) oraz 17 duplikatów,
- Odznaka I stopnia– 240 (w 2016 – 268) oraz 34 duplikaty.

Wydatki związane z wydawaniem odznak honorowych i legitymacji są pokrywane z budżetu państwa, z części będącej w dyspozycji ministra właściwego do spraw zdrowia, w formie dotacji celowej dla Polskiego Czerwonego Krzyża.

V. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE PROMOCJI ZDROWIA

Kształtowanie postaw prozdrowotnych w społeczeństwie realizowano przede wszystkim w środowisku dziecięcym i młodzieżowym na terenie wszystkich typów szkół.

Ochrona i promocja zdrowia to dziedzina, którą prowadzono w szerokim wymiarze począwszy od działań edukacyjnych, takich jak Olimpiada Promocji Zdrowego Stylu Życia PCK, która organizowana jest na szczeblu szkolnym, rejonowym, okręgowym i krajowym, kończąc na licznych konkursach, pogadankach, prelekcjach, prezentacjach, projekcjach filmowych.

W dniu 24 marca 2017 r. odbył się etap okręgowy XXV Ogólnopolskiej Olimpiady Promocji Zdrowego Stylu Życia PCK, do którego przystąpiło 10 uczestników z 10 szkół z terenu województwa zachodniopomorskiego. Celem olimpiady było pogłębienie wiedzy uczniów nt. zagrożeń zdrowotnych oraz sposobów ochrony i doskonalenia zdrowia, kształtowanie wśród uczniów postaw i zachowań prozdrowotnych, inicjowanie i realizowanie przez młodzież działań promujących zdrowie w środowisku lokalnym.

W XXV Ogólnopolskiej Olimpiadzie Promocji Zdrowego Stylu Życia PCK na terenie województwa zachodniopomorskiego ogółem udział wzięło **546 uczniów z 43 szkół /gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych/.**

Ponadto w 2017 roku w Koszalinie i w Szczecinie został zrealizowany program edukacyjny dla najmłodszych uczniów szkół podstawowych i przedszkoli ph. **„Super Wiewiórka Przyjaciółka Oli i Kuby”.** Program został przeprowadzony w **8 placówkach oświatowych dla 435 dzieci.**

W Oddziale Rejonowym PCK w Koszalinie zrealizowano także program **„Dbam o swoje zdrowie”,** w którym udział wzięło **405 uczniów z 7 szkół podstawowych.**

Podczas wypoczynku letniego w formie półkolonii letniej 2017 w Placówce Wsparcia Dziennego PCK „Wesoła Chatka” 30 osobowa grupa dzieci w trakcie turnusu pod okiem psychologa wzięła udział w zajęciach psychoedukacyjnych. Dzieci uczestniczyły w programie z zakresu profilaktyki uzależnień dostosowanym do wieku i potrzeb wychowanków.

W zakresie profilaktyki HIV/AIDS w 2017 roku Oddział Rejonowy PCK w Kołobrzegu zorganizował **konkurs Wiedzy o HIV/AIDS dla 31 uczniów z 11 szkół.**

W 2017 roku kontynuowano w dalszym ciągu ogólnopolski **projekt edukacyjno – profilaktyczny pn. „Chrońmy Dziecięce Uśmiechy”,** którego założenia zostały opracowane wspólnie z firmą Wrigley Poland oraz Polskim Towarzystwem Stomatologicznym oraz ZG PCK. Celem programu była edukacja dzieci w wieku 6 – 12 lat w zakresie higieny jamy ustnej. W grupie wiekowej 6-9 lat rozdano pakiety edukacyjne cz.1 „Ja i moje zęby” dla 3000 uczniów i w grupie wiekowej 10 -12 lat rozdano pakiety cz. 2 „Ja i mój uśmiech” dla 3000 uczniów. Ogółem programem objęto **6000 dzieci z 34 placówek oświatowych województwa zachodniopomorskiego.**

Innymi działaniami w zakresie kształtowania postaw prozdrowotnych były konkursy, akcje oświatowe przeprowadzane w szkołach wszystkich typów na terenie województwa.

Akcje oświatowo - zdrowotne zorganizowane na terenie okręgu:

Rodzaj akcji	Szkoły podstawowe		Szkoły gimnazjalne		Szkoły ponadgimnazjalne		Szkoły razem		Osoby dorosłe	
	liczba akcji	liczba uczestników	liczba akcji	liczba uczestników	liczba akcji	liczba uczestników	liczba akcji	liczba uczestników	liczba akcji	liczba uczestników
konkursy	4	390	1	20	2	26	7	436	-	-
szkolenia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pogadanki, prelekcje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne	6	315	2	75	-	-	8	390	-	-

Główną tematykę akcji zawartych w powyższej tabelce z wyłączeniem zagadnień HIV/AIDS stanowiła głównie: profilaktyka stomatologiczna, zdrowe odżywianie i aktywność fizyczna, zapobieganie uzależnieniom, higiena osobista. Konkurs „Mój biały ząbek”, konkurs na najciekawsze hasło o zdrowej żywności, przygotowanie zdrowego poczęstunku dla uczniów w ramach akcji „Podziel się kanapką z kolegą i koleżanką”.

Ogółem w okresie sprawozdawczym w szkołach na terenie całego województwa zachodniopomorskiego przeprowadzono w zakresie promocji zdrowia **15 akcji dla 826 uczniów, w tym 7 konkursów dla 436 uczniów oraz 8 innych akcji dla 390 uczniów.**

VI. SZKOLENIA PIERWSZEJ POMOCY

Realizując ten bardzo ważny kierunek działalności czerwono krzyskiej, Zachodniopomorski Oddział Okręgowy PCK w Szczecinie podejmował działania, które na stałe wpisały się w kalendarz pracy tutejszego oddziału i były to przede wszystkim corocznie organizowane Okręgowe Mistrzostwa Pierwszej Pomocy PCK, które odbyły się 13 maja 2017 r. na terenie Jasnych Błoni w Szczecinie.

Okręgowe mistrzostwa poprzedzone zostały eliminacjami rejonowymi, w których łącznie udział wzięło na terenie województwa **30** szkolnych zespołów ratowniczych. W mistrzostwach na szczeblu okręgowym udział wzięło **9 szkolnych drużyn** z Darłowa, Drawska Pomorskiego, Gryfina, Kołobrzegu, Koszalina, Trzebiatowa, Stargardu, Szczecina i Świnoujścia. Ponadto podczas okręgowych mistrzostw gościliśmy drużynę z Niemieckiego Czerwonego Krzyża.

Zwycięzcy eliminacji okręgowych – uczniowie V Liceum Ogólnokształcącego w Koszalinie, którzy reprezentowali oddział okręgowy PCK na Krajowych Mistrzostwach Pierwszej Pomocy w Rzeszowie, zajęli 12 miejsce na 16 startujących drużyn.

Mistrzostwa poprzedzone były naradą z instruktorami Pierwszej Pomocy w dniu 11.03.2017 r. Na 20 instruktorów PP PCK w naradzie uczestniczyło 12. Podczas narady została usystematyzowana wiedza dot. szkoleń oraz mistrzostw Pierwszej Pomocy PCK, a także opracowywana niezbędna dokumentacja.

W 2017r. zostały cofnięte uprawnienia Instruktorowi PP PCK p. Dorocie Gruszczyce – na jej wniosek, a p. Dariusz Falczyński przeniósł się do Pomorskiego Oddziału Okręgowego PCK.

Nieodzownym elementem tego kierunku działalności są **szkolenia pierwszej pomocy**, które prowadziło w omawianym okresie 13 Instruktorów Pierwszej Pomocy PCK.

W 2017 r. **łącznie zorganizowano 43 szkolenia pierwszej pomocy dla 658 osób, w tym:**

- **12 kursów nieodpłatnych dla 246 osób** z wydaniem zaświadczeń uczniowskich,
- **16 kursów – 5h odpłatnych dla 234 osób** z wydaniem zaświadczeń,
- **1 kurs – 5h nieodpłatne dla 6 osób** z wydaniem zaświadczeń
- **7 kursów -16h odpłatnych dla 84 osób** z wydaniem zaświadczeń,
- **3 kursy – 16h nieodpłatne dla 49 osób** z wydaniem zaświadczeń,
- **4 kursy – 8h odpłatne dla 39 osób** z wydaniem zaświadczeń

W 2017 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego Instruktorzy Pierwszej Pomocy Polskiego Czerwonego Krzyża prowadzili działania z zakresu edukacji pierwszej pomocy, tj. prelekcje, pogadanki oraz pokazy. Łącznie takich zajęć przeprowadzono **20**, w których uczestniczyło **5970** osób.

Atrakcyjną formą działań edukacyjno – promocyjnych zrealizowanych przez ZOO PCK w 2017 r. w zakresie upowszechniania wiedzy z zakresu bezpieczeństwa i praktycznej umiejętności udzielania pierwszej pomocy był flash mob. Na terenie 5 szczecińskich placów w centrum miasta Szczecin w **dniu 4 grudnia 2017r. zorganizowano i przeprowadzono akcję** Flash mob pt. „Co wiesz o pierwszej pomocy?”, w której w ramach wolontariatu uczestniczyła młodzież ze szczecińskich szkół. Celem projektu była edukacja lokalnego społeczeństwa oraz dostarczenie uczestnikom wiedzy teoretycznej i praktycznej w zakresie udzielania pierwszej pomocy, a także wytworzenie w nich pozytywnego nastawienia emocjonalnego, popartego poczuciem własnej skuteczności w tym zakresie. Chciano zweryfikować czy osoby do 30 roku życia z terenu miasta Szczecina wiedzą jak zachować się w razie nieprzewidzianego wypadku, kiedy wezwać pomoc, jak nie wpaść w panikę itp. Starano się, aby odbiorcy projektu nabyli odpowiednie kompetencje psychospołeczne, które umożliwiałyby przekazywanie informacji na temat pierwszej pomocy w grupach rówieśniczych oraz wśród pozostałych członków społeczności lokalnej. Wolontariusze podczas akcji na 5 placach Szczecina przeprowadzili wśród lokalnego społeczeństwa - osób do 30 roku życia ankietę w zakresie udzielania pierwszej pomocy. W czasie akcji rozdawano również przygotowane na tę okoliczność ulotki, saszetki p.p. oraz gadżety PCK. Programem objęto 100 osób.

W dniach od 6 do 8 października 2017 roku w Rostocku odbyły się Centralne Manewry w zakresie transportu wodnego grupy Meklemburgia-Vorpommern 2017, w których udział wzięła Grupa Ratownictwa PCK z Koszalina oraz instruktorzy pierwszej pomocy PCK ze Szczecina, jak również młodzież w roli widzów. Celem imprezy było przygotowanie się do różnych ewentualnych zagrożeń podczas katastrof na wodzie, na przykład: zapewnienie ochrony grobli, ratowania rannych z wody i szkolenia załóg statków. Szczególne wyzwanie dla interakcji pomiędzy zainteresowanymi stronami były ćwiczenia ratowania wielu rannych osób poprzez śmigłowce z wody. Takie ćwiczenia wyglądają bardzo spektakularne. Helikopter zbliża się do poszkodowanych osób na odległość około 30 metrów. Każda faza ratowania i postępowania

musi być ćwiczeniem czasu i umiejętności. Inne, nietatwe zadanie, mieli ratownicy na lądzie. Musieli uratować topielców za pomocą specjalnego sprzętu. Na lądzie odbyły się również szkolenia dla kierowców. Oprócz ogólnych teoretycznych i praktycznych szkoleń, profilaktyka odegrała istotną rolę. W tym miejscu uczestnicy mogli sprawdzić, jaki jest wpływ narkotyków i alkoholu na zachowania kierowców.

Na terenie naszego województwa prężnie działa Grupa Ratownictwa PCK przy Oddziale Rejonowym PCK w Koszalinie. Grupa aktywnie się rozwija i promuje idee czerwonokrzyskie na terenie miasta Koszalina i okolic. W ramach działalności grupa współpracuje z następującymi instytucjami: Biurem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UM Koszalin, Strażą Miejską w Koszalinie, Komendą Miejską Policji w Koszalinie, WOPR w Mielenie, Ochotniczą Strażą Pożarną w Mielenku, Ochotniczą Strażą Pożarną Oddział Ratownictwa Medycznego w Koszalinie, z Miejskim Centrum Zarządzania Kryzysowego w Koszalinie oraz z Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego w Szczecinie, Placówką Straży Granicznej w Darłowie.

W 2017 roku Grupa dokonała **32 pokazów i szkoleń oraz 135 zabezpieczeń medycznych** imprez sportowych, rekreacyjnych, min. zabezpieczała IX Międzynarodowy Zlot Morsów w Mielenie, XXV Finał WOŚP, Juwenalia Politechniki Koszalińskiej, Dni Koszalina, Festiwal Kabaretu Koszalin, Akcję Znicz 2017 oraz pikniki integracyjne koszalińskich firm, stowarzyszeń oraz organizacji pozarządowych. Grupa w 2017 roku zakupiła sprzęt oraz wymieniła elementy zużywalne, jak baterie do defibrylatora automatycznego, sprzęt socjalny, koszulki ratownicze, zestaw R1 z plecakiem i wiele przydatnego sprzętu do działalności jednostki. Grupa brała także czynny udział w organizacji Rejonowych i Okręgowych Mistrzostw Pierwszej Pomocy.

W 2017 r. Grupa realizowała poniższe projekty:

- „Mieleńskie Ratownicze Patrole Rowerowe”, mający na celu zapewnienie bezpieczeństwa wzdłuż plaż oraz imprez organizowanych przez Gminę Mieleno.
- „Akcja Znicz 2017 – zabezpieczenie medyczne”. W ramach realizacji projektu Grupa zabezpieczyła 36 imprez rekreacyjnych i sportowych oraz uczestniczyła w ćwiczeniach wewnętrznych jednostki.
- „Poprawa bezpieczeństwa i ratownictwa na terenie województwa zachodniopomorskiego poprzez doskonalenie umiejętności oraz technik ratowniczych jednostki”, dzięki któremu grupa wzbogaciła swoje zasoby kadrowe o 10 kolejnych Ratowników Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy.
- „Podnoszenie wiedzy rodzin pieczy zastępczej w Publicznym Ośrodku Adopcyjnym w Koszalinie”, w ramach realizacji którego ratownicy PCK przeprowadzili warsztaty praktyczne z udzielania pierwszej pomocy dla 33 osób.

VII. UPOWSZECHNIANIE MIĘDZYNARODOWEGO PRAWA HUMANITARNEGO

Upowszechnianie wiedzy o Międzynarodowym Prawie Humanitarnym odbywa się przede wszystkim wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz w środowisku studenckim.

Zauważalne jest, że jednak z roku na rok słabnie zainteresowanie młodzieży tą trudną tematyką. Z uwagi na występujące mniejsze zainteresowanie konkursem, wprowadzono jego

nową formułę – tj. konkursu otwartego organizowanego tylko na etapie okręgowym dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu województwa zachodniopomorskiego.

XXI Konkurs z Upowszechniania Wiedzy o Międzynarodowym Prawie Humanitarnym, w którym udział wzięło 6 uczestników przeprowadzono ramach obchodów „Światowego Dnia Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy” oraz Tygodnia z PCK w dniu 6 maja 2017 r. Patronat honorowy nad konkursem przyjął Pan Olgierd Geblewicz Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego oraz Pani Magdalena Zarębska-Kulesza Zachodniopomorski Kurator Oświaty w Szczecinie. Konkurs rozpoczął Paweł Krzysiek szef oddziału komunikacji społecznej Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża w Syrii. W krótkim filmie nagrany w Damaszku opowiedział o roli jaką spełnia ta organizacja na terenach objętych wojną, zachęcił uczestników konkursu do poszerzania wiedzy na temat MPH i życzył im samych sukcesów. Jego wypowiedź uświadomiła młodzieży jak praktycznie stosowane są prezentowane w pytaniach konkursowych zapisy prawa humanitarne.

Pierwsze i trzecie miejsce w konkursie zajęły uczennice Zespołu Szkół Ekonomiczno – Hotelarskiego w Kołobrzegu, natomiast drugie miejsce przypadło uczniowi z I Liceum Ogólnokształcącego w Nowogardzie

Zagadnienia związane z upowszechnianiem Międzynarodowego Prawa Humanitarne były omawiane podczas licznie prowadzonych na terenie woj. zachodniopomorskiego **prelekcji i pogadaniek**, którymi w minionym roku objęto **408 uczniów z 6 szkół**.

Inną formą upowszechniania MPH jest ochrona znaku Czerwonego Krzyża, który jest obowiązkiem Państwa Polskiego oraz Polskiego Czerwonego Krzyża, zwłaszcza w sytuacji częstych nadużyć, prowadzących do utrwalenia błędnych wyobrażeń i zmieniających jego znaczenie. W 2017 roku na terenie naszego okręgu podjęto jedną interwencję w dziedzinie ochrony znaku, zakończoną bez sukcesu, która zostanie przesłana do ZG PCK.

W zakresie prawa humanitarne prowadzone były również przez ZOO PCK w Szczecinie działania pośrednie między innymi w ramach prac sondażowo – ekshumacyjnych mogił. Z tego tytułu w 2017 roku Instytut Pamięi Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu skierował do ZOO PCK w Szczecinie 5 decyzji zezwalających na ekshumację zwłok/szczałków żołnierzy niemieckich z okresu II wojny światowej, w celu przeniesienia ich na cmentarz niemiecki z II wojny światowej w Glinnej gm. Stare Czarnowo. W 2017 roku przedstawiciel ZOO PCK w Szczecinie nie brał udziału w przeprowadzonych ekshumacjach ofiar wojny, sporządzone protokoły podczas ekshumacji przesyłane są bezpośrednio do Biura Informacji i Poszukiwań w ZG PCK w Warszawie.

Ponadto w dniu 7 marca 2017 roku na Cmentarzu Żołnierzy Armii Czerwonej w Gryfinie odbył się pochówek szczałków żołnierzy wydobytych ze zbiorczej mogiły w Goleniowie, która zawierała ciała 30 żołnierzy. W uroczystości udział wzięli miejscowi przedstawiciele władz samorządowych, kościelnych oraz Konsul Federacji Rosyjskiej, jak również przedstawiciele lokalnych struktur PCK.

w 2017 roku do Krajowego Biura Informacji i Poszukiwań PCK w Warszawie przesłano 3 wnioski dot. poszukiwania rodziny lub miejsca pochówku.

VIII. DOCHODY WŁASNE

Zachodniopomorski Oddział Okręgowy PCK w Szczecinie w 2017 roku, tak jak w latach poprzednich zmierzał do samofinansowania struktur rejonowych i delegatur. W tym celu

propaguje pozyskiwanie środków na działalność merytoryczną z samorządów lokalnych w formie składania ofert na zadania zlecone.

W 2017 roku poprzez struktury rejonowe/delegatury i okręgową PCK złożono **32** wnioski na realizację zadań publicznych, dzięki którym uzyskano łącznie na działalność czerwono krzyską kwotę w wysokości **1 254 296,97 zł** oraz zabezpieczając wkład własny finansowy / rzeczowy /osobowy wyceniony na łączną kwotę: **221 262,79 zł**.

Do ważniejszych zadań należy zaliczyć realizację zadania publicznego pn. „**Utworzenie i wyposażenie Klubu „Senior+”**”. W Klubie Senior+ w Szczecinie wykonano niezbędne prace remontowo-modernizacyjne i wyposażenia pomieszczeń w zakresie dostosowania ich do potrzeb seniorów oraz standardów określonych programem wieloletnim SENIOR+ na lata 2015 - 2020. W ramach realizacji projektu między innymi wymieniono stolarkę okienną, elektrykę, urządzenia grzewcze, pomalowano pomieszczenia, wymieniono wykładzinę PCV oraz wykonano prace wykończeniowe. Ponadto sale zostały wyposażone w meble i sprzęty niezbędne do funkcjonowania placówki, a także w celu poprawy bezpieczeństwa i komfortu beneficjentów. Dzięki poczynionym zmianom i modernizacji stworzono przyjazne miejsce dla seniorów, trafiając tym samym do większej liczby seniorów, coraz bardziej zainteresowanych udziałem w zajęciach. Całkowity koszt projektu wyniósł 187 873,71 zł, w tym koszty dotacji to kwota 150 000,00 zł, a wkład własny ZOO PCK - 37 873,71 zł.

W 2017 roku w dwóch placówkach PCK w Stargardzie tj.: w Dziennym Domu „Senior+” oraz Środowiskowym Domu Samopomocy Typu AC w ramach realizacji zadań publicznych ze środków z dotacji wydano kwotę 38 544,88 zł na prace inwestycyjno – remontowo – konserwacyjne. Między innymi prowadzono prace wykończeniowe nad szybem widny, której uruchomienie umożliwiło osobom niepełnosprawnym ruchowo, bez problemu korzystać z oferty placówki, wykonano instalację odgromową.

Ponadto działalność statutową realizowano ze środków finansowych pozyskanych podczas zbiórek publicznych, z zysku na działalności gospodarczej: usług opiekuńczych i wynajmu powierzchni budynku PCK w Szczecinie i w Stargardzie szkoleniom pierwszej pomocy, czy odsprzedaży odzieży używanej, a także dzięki akcjom i kampaniom typu:

- **Kampania 1%**. Wypełniano PIT-y w zamian za wsparcie finansowe. Wysokość wpływów z tytułu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych z województwa zachodniopomorskiego wyniosła – **19 184,70 zł** (łącznie z Koszalinem).
- Wykonywano **odpłatne szkolenia pierwszej pomocy** osiągając przychód w wysokości: **30 051,56 zł** (Koszalin nie prowadził odpłatnych szkoleń).
- Przeprowadzano **zbiórki** publiczne w sklepach „Tesco” i „Stokrotka” podczas akcji „**PCK dla potrzebujących**”, podczas których zebrano **11 552,28 zł**. Zbiórki przeprowadzono w Koszalinie, Stargardzie i Szczecinie.
- Przeprowadzano **32 zbiórki publiczne**. Zgodnie z decyzją MCiA nr 2017/403/OR podczas zbiórek nadzorowanych przez ZOO PCK w Szczecinie zebrano 24 648,10 zł. Natomiast zgodnie z decyzją nr 2017/422/OR zbiórki przeprowadzono zbiórki w Koszalinie, podczas których zebrano 7 030,46 zł. Łączna wartość zbiórek publicznych to kwota **31 678,56 zł**.
- Prowadzono całoroczną współpracę z firmami i przedsiębiorcami dot. odbioru **darowizn rzeczowych w formie odzieży używanej** od lokalnego społeczeństwa, dzięki czemu

mieszkańcy naszego regionu wspomagają działania PCK na dwa sposoby: przekazując niepotrzebną w swoich rodzinach odzież bezpośrednio kiedy ofiarowują ją potrzebującym i pośrednio poprzez uzyskanie ze sprzedaży niewykorzystanej odzieży środków finansowych, które przeznaczone są na działania statutowe Polskiego Czerwonego Krzyża. Przychód z powyższej działalności wyniósł – **104 310,45 zł**

- po raz kolejny ZOO PCK był współorganizatorem koncertu charytatywnego pn.: „Z pomaganiem każdemu do twarzy”. W ramach koncertu odbyło się przedstawienie „Przebój Sezonu – komedia nieprzewidywalna” w reżyserii Krzysztofa Jaroszyńskiego. Celem koncertu było pozyskanie środków finansowych na działania statutowe PCK, w tym pomoc i opiekę społeczną, promocję zdrowego stylu życia, upowszechnianie honorowego krwiodawstwa i międzynarodowego prawa humanitarnego, działalność edukacyjno - wychowawczą.

Przygotowało:
Biuro
Zachodniopomorskiego Oddziału Okręgowego
Polskiego Czerwonego Krzyża
w Szczecinie

Sprawdziła pod względem merytorycznym:

Dyrektor
Zachodniopomorskiego Oddziału Okręgowego
Polskiego Czerwonego Krzyża
w Szczecinie
Joanna Łaskarzewska